

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U004734

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 20-08-2026

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Слесарчук Олександр Петрович

2. Oleksandr P. Slesarchuk

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0003-1846-8349

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 051

Назва наукової спеціальності: Економіка

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Економіка

Дата захисту: 28-08-2026

Спеціальність за освітою: Правознавство

Місце роботи здобувача: Рівненський економіко-технологічний коледж

Код за ЄДРПОУ: 00301977

Місцезнаходження: вул. Литовська, Рівне, Рівненський р-н., 33006, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 16371

Повне найменування юридичної особи: Національний університет водного господарства та природокористування

Код за ЄДРПОУ: 02071116

Місцезнаходження: вул. Соборна, Рівне, Рівненський р-н., 33028, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний університет водного господарства та природокористування

Код за ЄДРПОУ: 02071116

Місцезнаходження: вул. Соборна, Рівне, Рівненський р-н., 33028, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 06.71.07, 06.92

Тема дисертації:

1. Забезпечення продовольчої безпеки України шляхом інноваційного розвитку агровиробництва
2. Ensuring Food Security of Ukraine through Innovative Development of Agricultural Production

Реферат/анотація:

1. Дисертаційну роботу присвячено поглибленню теоретико-методичних засад та розробленню науково-практичних рекомендацій щодо забезпечення продовольчої безпеки України на основі інноваційного розвитку агровиробництва. Актуальність дослідження зумовлена посиленням воєнних, економічних, логістичних, кліматичних та інституційних ризиків, що трансформують функціонування національної продовольчої системи та актуалізують перехід від сировинної до інноваційно орієнтованої, ресурсоефективної та соціально відповідальної моделі аграрного розвитку. Об'єктом дослідження є процеси забезпечення продовольчої безпеки України в умовах структурної трансформації аграрного сектору. Предметом дослідження є теоретико-методологічні засади та науково-практичні підходи до забезпечення продовольчої безпеки України шляхом інноваційного розвитку агровиробництва. У роботі обґрунтовано розгляд продовольчої безпеки як складної багаторівневої системи, що відображає здатність держави

гарантувати фізичну й економічну доступність та безпечність продовольства. Встановлено, що інноваційний розвиток агровиробництва є передумовою підвищення стійкості продовольчої системи через упровадження цифрових, біотехнологічних, ресурсозберігаючих та управлінських інновацій. У першому розділі систематизовано теоретичні підходи до трактування та оцінювання продовольчої безпеки. Обґрунтовано доповнення системи її оцінювання показниками інноваційного розвитку агровиробництва, що дає змогу враховувати стан продовольчого забезпечення та потенціал аграрного сектору до технологічного оновлення й адаптації до кризових викликів. Визначено напрями вдосконалення інституційно-правового забезпечення продовольчої безпеки на засадах міжвідомчої координації, ризик-орієнтованого управління та принципу «від лану до столу». У другому розділі здійснено комплексну оцінку стану продовольчої безпеки України на основі розробленого інструментарію параметричної діагностики. Виявлено структурні дисбаланси у виробництві та споживанні продовольства, погіршення його економічної доступності, імпортозалежність за окремими товарними групами та недостатній рівень інвестиційно-інноваційного забезпечення аграрного сектору. Встановлено, що повномасштабна війна посилила виробничі, логістичні й фінансові ризики, зумовивши зниження виробничого потенціалу і стійкості продовольчої системи. За результатами факторного аналізу та оцінювання системної вразливості зернового сектору визначено ключові загрози й дисбаланси його функціонування. Обґрунтовано необхідність поєднання заходів із розмінування, відновлення інфраструктури, диверсифікації логістики, розвитку переробки та кліматично орієнтованого землеробства. У третьому розділі розроблено концептуальні засади забезпечення продовольчої безпеки шляхом інноваційного розвитку агровиробництва. Запропоновано формування інноваційно-інклюзивних агровиробничих кластерів, які інтегрують виробництво, зберігання, переробку, логістику та повторне використання ресурсів і сприяють переходу до замкнених ланцюгів доданої вартості. Обґрунтовано типологію регіональних агровиробничих кластерів з урахуванням виробничої спеціалізації, інфраструктурного потенціалу та ризиків територій. Сформовано інтегральний індекс інноваційного розвитку агровиробництва, що поєднує інвестиційно-ресурсну, науково-технологічну та виробничо-результативну складові. За результатами кореляційно-регресійного моделювання підтверджено прямий зв'язок між рівнем інноваційного розвитку агровиробництва та станом продовольчої безпеки України. Сценарним прогнозуванням визначено інерційну, помірно-інноваційну та інноваційно-проривну траєкторії розвитку. Обґрунтовано, що реалізація інноваційно-проривного сценарію передбачає активізацію інвестицій, розвиток аграрної науки, цифрових і ресурсозберігаючих технологій, глибокої переробки, логістичної інфраструктури та диференційованої державної підтримки, що сприятиме підвищенню стійкості аграрного сектору, самозабезпечення та експортного потенціалу України. Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості їх використання органами державної влади, місцевого самоврядування, аграрними підприємствами, громадами, науковими установами та закладами вищої освіти для вдосконалення політики у сфері продовольчої безпеки та розроблення регіональних програм інноваційного розвитку, моніторингу продовольчої безпеки та післявоєнного відновлення аграрного сектору.

2. The dissertation is devoted to deepening the theoretical and methodological foundations and developing scientific and practical recommendations for ensuring food security in Ukraine based on innovative development of agricultural production. The relevance of the study is determined by intensifying military, economic, logistical, climatic and institutional risks that transform the national food system and necessitate a transition from a raw-material-oriented to an innovation-oriented, resource-efficient and socially responsible model of agricultural development. The object of the study is the processes of ensuring food security in Ukraine under structural transformation of the agricultural sector. The subject of the study comprises theoretical and methodological foundations and scientific and practical approaches to ensuring food security through innovative development of agricultural production. The study substantiates food security as a complex multilevel system reflecting the state's capacity to guarantee the physical and economic availability and safety of food. It is established that innovative development of agricultural production is a prerequisite for enhancing food system resilience through digital, biotechnological, resource-saving and managerial innovations. The first chapter systematizes theoretical approaches to the interpretation and assessment of food security. The expediency of supplementing the food

security assessment system with indicators of innovative development of agricultural production is substantiated, enabling consideration of both food provision and the agricultural sector's potential for technological modernization and adaptation to crisis challenges. Directions for improving the institutional and legal framework are identified based on interagency coordination, risk-oriented management and the “farm-to-fork” principle. The second chapter provides a comprehensive assessment of food security in Ukraine based on the developed parametric diagnostic toolkit. Structural imbalances in food production and consumption, deterioration of economic accessibility, import dependence for certain commodity groups, and insufficient investment and innovation support for the agricultural sector are identified. It is established that the full-scale war has intensified production, logistical and financial risks, resulting in declining production potential and food system resilience. Based on factor analysis and assessment of grain sector vulnerability, key threats and imbalances are identified. The need to combine demining, infrastructure restoration, logistics diversification, processing development and climate-smart agriculture is substantiated. The third chapter develops conceptual foundations for ensuring food security through innovative development of agricultural production. The formation of innovation-inclusive agricultural production clusters is proposed. These clusters integrate production, storage, processing, logistics and resource reuse, facilitating the transition to closed value chains. A typology of regional agricultural production clusters is substantiated, considering production specialization, infrastructure potential and territorial risks. An integral index of innovative development of agricultural production is developed, combining investment and resource, scientific and technological, and production-performance components. Correlation and regression modeling confirms a direct relationship between innovative development of agricultural production and food security in Ukraine. Scenario forecasting identifies inertial, moderate-innovation and breakthrough-innovation development trajectories. It is substantiated that the breakthrough-innovation scenario, involving increased investment, agricultural science, digital and resource-saving technologies, deep processing, logistics infrastructure and differentiated state support, will enhance agricultural sector resilience, food self-sufficiency and Ukraine's export potential. The practical significance of the obtained results lies in their application by public authorities, local self-government bodies, agricultural enterprises, territorial communities, research institutions and higher education institutions to improve food security policy, develop regional innovative development programs, monitor food security and support the post-war recovery of Ukraine's agricultural sector.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Kovshun, N., Kushnir, N., Tsaruk, D., Snitko, D., & Slesarchuk, O. (2024). Analyzing dairy industry development for Ukrainian and global food security during martial law. In BIO Web of Conferences (Vol. 114, p. 01033). EDP Sciences.
- Ковшун Н., Слесарчук О. Нормативно-правова складова інституційного забезпечення продовольчої безпеки України. Економіка та суспільство. 2026. No 86.
- Ковшун Н.Е., Слесарчук О.П. Вдосконалення методичних підходів оцінки продовольчої безпеки України. Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Сер. Економіка. 2026. Вип. 1 (113). С.94-109.
- Ковшун Н. Е., Слесарчук О. П. Аналіз та оцінка продовольчої безпеки України у міжнародному контексті. Грааль науки: міжнар. наук. журнал. Вінниця: ГО «Європейська наукова платформа»; НУ «Інститут

науково- технічної інтеграції та співпраці», 2026. No 65. С. 390–396.

- Ковшун Н. Е., Слесарчук О. П. Обґрунтування стратегічних напрямів інноваційного розвитку зернового агровиробництва. Грааль науки: міжнар. наук. журнал. Вінниця: ГО «Європейська наукова платформа»; НУ «Інститут науково-технічної інтеграції та співпраці», 2026. No 67. С. 519–525.
- Слесарчук О.П. Організаційно-інституційне обґрунтування формування інноваційно-інклюзивних агровиробничих кластерів. Наукові записки НУ «Острозька академія». Серія «Економіка». Острог : Вид-во НаУОА, 2026. No 41 (69).
- Nataliia Savina, Oleksandr Slesarchuk. Estimating the cost of forming a regulatory and legal space for ecological modernization in Ukraine // 5 nd International Scientific and Technical Internet Conference “Innovative development of resource-saving technologies and sustainable use of natural resources”. Book of Abstracts. Petroșani, Romania: UNIVERSITAS Publishing, 2022. P. 246-248.
- Слесарчук О. П. Окремі аспекти сутнісного наповнення терміну землекористування. Наукова інтеграція в умовах глобальних викликів: збірник тез доповідей IV Міжнародної мультидисциплінарної науково-практичної конференції (Луцьк, 20 червня 2023 р.). / За заг. ред. Павліхи Н. В. Луцьк : Вежа-Друк, 2023. С.58-60.
- Слесарчук О. П. Форми створення інновацій в Україні у період війни. Детермінанти соціально-економічного відновлення держави, регіонів та суб'єктів господарювання: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, 10 листопада 2023 р. [Електронне видання]. Рівне: НУВГП, 2023. С. 115–116.
- Слесарчук О. П. Стратегічне управління продовольчою безпекою України у період воєнних та повоєнних трансформацій. Детермінанти соціально-економічного відновлення держави, регіонів та суб'єктів господарювання: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, 14 листопада 2025 р. [Електронне видання]. Рівне: НУВГП, 2025. С. 235-239.
- Ковшун Н.Е. Слесарчук О.П. Фінансово-кредитні інструменти підтримки аграрного сектору в умовах цифрової економіки. Теоретична та практична концептуалізація розвитку фінансово-кредитних механізмів під впливом цифровізації: збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (до 30-річчя створення факультету фінансів та цифрових технологій). 19-20 березня 2026 р. Ірпінь: ДПУ, 2026. С. 91-93.
- Слесарчук О.П. Сучасні виклики та інноваційні технології підвищення ефективності аграрного виробництва України. Економічна резильєнтність в умовах глобальної полікризи: збірник матеріалів XXIV Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених 25-27 березня 2026 р. Київ. С.241-244.
- Слесарчук О.П. Інноваційний розвиток агровиробництва як основа зміцнення продовольчої безпеки України. Проблеми та перспективи розвитку сучасної науки: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції молодих науковців, аспірантів і здобувачів вищої освіти 13-14 травня 2026 року. Рівне. С.158-160.
- Слесарчук О.П. Інноваційно-інклюзивний кластерний підхід як інструмент забезпечення продовольчої безпеки України. Актуальні проблеми теорії і практики менеджменту та публічного врядування в контексті євроінтеграції: Збірник матеріалів XV Міжнародної науково-практичної конференції 21 травня 2026 року. Рівне. С. 629-631.

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість: збільшення обсягів виробництва

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами: 0121U107606 0121U112190

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ковшун Наталія Едуардівна
2. Nataliia E. Kovshun

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0573-2932

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет водного господарства та природокористування

Код за ЄДРПОУ: 02071116

Місцезнаходження: вул. Соборна, Рівне, Рівненський р-н., 33028, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бабенко Віталіна Олексіївна
2. Vitalina O. Babenko

Кваліфікація: д.е.н., професор, 08.00.11

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4816-4579

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Код за ЄДРПОУ: 02071211

Місцезнаходження: проспект Науки, Харків, Харківський р-н., 61166, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Попова Ольга Юріївна
2. Olga Y. Popova

Кваліфікація: д.е.н., професор, 08.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9093-5912

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Донецький національний технічний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070826

Місцезнаходження: пл. Шибанкова, Покровськ, Покровський р-н., 85300, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Скрипчук Петро Михайлович

2. Petro M. Skrypchuk

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2835-4711

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет водного господарства та природокористування

Код за ЄДРПОУ: 02071116

Місцезнаходження: вул. Соборна, Рівне, Рівненський р-н., 33028, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ляхович Ольга Олександрівна

2. Olga O. Liakhovich

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2835-4711

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет водного господарства та природокористування

Код за ЄДРПОУ: 02071116

Місцезнаходження: вул. Соборна, Рівне, Рівненський р-н., 33028, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Павелко Ольга Віталіївна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Павелко Ольга Віталіївна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Зінкевич Оксана Володимирівна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна